

נייע יידישע

פעסטער צייטונג

דיווענס בלאטש ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויף דיעזע צייטונג קאנאט איר ערען מאן...

Nr. 20, ערסטער יאהרנאנג Budapest, den 13. Juni 1884.

וואהלען אונד וואהל-בעוועגונגען.

אם ערסטען אונד וויכטיגסטען וואהל-טאג.

היינט, אם 13-טען דיווענס, פרייטאג, ווערען אין 194 בעצירקען אונד שטאדטען די וואהלען פאלאצאציען...

פעהוגקייטען, זיינעם פלייסעם אונד זיינער נויכטער-נען בעזאנגענהייט איבעראיס געאייגענט ווערען...

פיהרונג דער מיט-עהע ווינשען, דא אונזערער אנט-זוכט נאך קיין וואהרער יודע העפאן יע פראקטישען...

דער בעריהמטע ליבעראלע דעפוטירטע אל-בערט ב ע ר ז ע ו ו י ט צ י הועלט בענעפאלט אם 8-טען דיווענס איינע רעדע אין עפעריעס, אין וועלכער ער אונטער אנדערע זאמען: "וואס דיא איסערסט-לינקע פארטייא בעטרופלט, זא האט זיא דורך שקאנדאל-זוכט פילע אנהיל געשטימטע...

דער דעפוטירטע אלעקסאנדער דא ר ד א י זאמטע אין זיינער רעדע אין נארי-עניד (וועבענדי-גען) אונטער אנדערעם פאלגענדעס: "דער זיבענד-בירגישע טהייל אונזערעס אונטארשישען פאטערלאנד-דעם וואר זעלבסט צור צייט דער מיטטעל-אלטער-ליבען רעליגיאזען העטצערייען איינע צופולבט שטעדטע (מקלט) פיר דיא אונטוהדיג ערפאלג-טייער זיענער פיהרליכען קריסטומאגן זיבענד-בירגען ביז אויף דען הייטיגען טאג טראיא. דעסאהאלב וואר היער קיינע שפור דעם פערברעכערישען אנט-סעטישמוס צו ענטשעקען, וועלכער אין פערשייע-דעגען געגענען אונטארנס אין דער געשטאלט-רע-ליגיאזען עעהעסגינקייט איפערטיט, טהאטעכליך יעדאך ניכט בלאג א י י נ ע רעליגיאזען א י י נ ע קאנפעסיאן, זאגערען מיטטעלסט בלוטיגער רע-וואלוציאן דיא גאנצע שטאטטליכע אָרדנונג איבער דען הייפטן צו ווערפען זוכט. אלליין דיא געריכטע ביהרען דען שומין געגען זאלכע שטרפאלליכע בע-שטרעבונגען, פאָר דעם ערקעננטניסשוהלע דעם געריכטעס איזט רעסט פאָר מורצעס דאם שרעק-בילד איינער בלוטיגען אנקלאגע (דעם טיפא-גע-לארער פאללעס) גלייך איינעם געבעל-בילדע אין אויף נ י כ ט ס ערפאלאסען, דיא גאנצע אנקלאגע וואר אים און אונזונגער, אלס דיא מאָרדאל-לעהרע דעם זינען טהומוס זעלבסט געגען דיא ט ה י ע ר ע בארמהערציגקייט אונד שאונג געבייעטען דאם שרעק-זע בארמהערציגקייט אויך געגען דיא ט ה י ע ר ע ווארצעלן יא אויך דיא זאָרנפאלטיגען פאָרשריפטע בעצוגלייך דער "יזועללען שלאכטונג" ביא דען יודען, אונד נון טויכטע טראַטציעס דיא אונזונגע-אנקלאגע אויך, דאם דיא יודען צו ריטועללען צוע-קען זאָמאר מ ע נ ש ען אכשלכטען: פרויליך דעסהאלב, אים ווירדען אויך וויר דיא איי-

אויך דער רעדאקטער דיווער צייטונג מוס אלסכאלד פיר איינע קורצע פערטעל-שטונדע דיא פערדער גיעדרעלענען, אום זיין בורגער-רעכט אלס וועהלער אויסצואיבען, וואס דיעסמאל מיט אום זא פרויערעס געפיהלע געשויעהט, אלס עס זיך יא הייטע אייגענטליך דארום אנהעלט, איינעס מאנע דען צאל אויפצויטיגען דאנקעס צו ענטרוכטען, דער ניכט בלאג אום דיא יודעהייט אונטארנס, זאג-דערן אום דיא יודעהייט אונד דאם יודעטהום אויף דעם גאנצען ערדענרונד גראַסע בלייבענדע, אונ-שטערבליכע פערדינסטע זיך ערוואָרבען! עס האג-דעלט זיך געמליד דארום, איינע שטימע אביגע-בונע פיר קאל א ו ו א ש ו ו א ש ו ו א ש אין וויר-דינגט דער טהעטיגקייט דיווענס מאנעס, ניכט בלאג אלס פאליטישע, זאגערען נאכגעארע אלס רעלי-גיאזע פאליטי, אלס "קרויש היט" עראכטען, ווייטער אונטען וויר דערדען דיא איבער דאם ערגעבניס דער הייטיגען הויפטשטעטישען וואהלען שאן מאנעס וואהל בעריכטען, פאָרלייבט לאססען וויר נאך איי-צעלנעס איבער דיא וואהל-בעוועגונגען אין דען לעצט-טען טאגען היער פאלגען.

אום דען העדען, וועלכע דיא אייגעלען קאנדידאטען אין דען פערשיעדענען וואהל-בעציר-קען דעם לאנדעס אין דען לעטצטערען טאגען גע-האלטען, וואָללען וויר אין פאלגענדעס יענע שטעל-לען הערפאָרבענען וועלכע זיך שפעציעלע אויף אונס י ו ד ען בעצאָגען. גראַפ טהעאָדאָר אנדראַשי, זאָהן דעם געזענע-נען אונטארשישען מיניסטער-פרעזידענטען אונד טיפ-טער מיניסטער דעם אטערען, דעם גראַפען זיליאם-אנדראַשי, הועלט אם 8-טען דיווענס אין גא-ל-ס ע ש ו א ש אים דעם הויפט-אַרעט דעם שטרעבע-שער וואהל-בעצירקעס, איינע רעדע, אין דער ער גלייך אין דער איינלייטונג פאלגענדעס זאמען: פאָר אללעס מיטטען איך אום פאָריגען רייכסטאנע פיר דיא אינפירונג דער מיט-עהע צווישען יודען אונד ניכט-יודען שטימען! אונד ווארום מוסטען איך דיעס? ווייל עס אין הייפט-גרוגזאטיג דעם ליבע-ראליסמוס איזט, קיינע קראַפט אויסצושליעסען, וועלכע פיר דאם פאטערלאנד ניטצליך ווערדען קאנן, נון ניכט עס איינען פאלקס-שטאמם אין אוי-זערעם לאנדע, דער פערמאגע זיינער גייסטיגען

וואללטע ביסמארק אין דען קרייז צוריקטרעטען, דען דיא נענערלע בילדעטען, דאך דער קאזער ווינקע איהם צו זינער רעכטען העראן, זא דאס דעס אלס בעקאנדערע ערענ-בעציגונג זייטעס דעס מאנארקען פיר זיינען קאנצלער אויפגעפאסט ווארדע. — נון דאס קאזער ווילהעלם דען פריס-טען ב' ס מ א ר ק פלעגנמילך אויסצובעטן זא האט דער מאנן דער דיא "איינלייט דיטשלאנדס" צו שטאנדע געבראכט, דיעס וואהל פערדינעט, דאס יעדאך ביסמארק דעס מאנארקען אפגעטליך, פאר אללער וועלט, דיא האנד קיסטע דאס מאנ אונטערדין ביאיי מעלסט דען איינדרוק "אינער קריבערייא" געמאכט האבען. — זא איזט עס, נאך אונטען איבט מאן גערעט איינען דרוק, וועהרענד מאן נאך אבען קריבעט, אויס זיך עבען עהרענ-בעציגונגען צו ערבעטען!

ר י ב ט ע ר * (זעל ב' ס מ א ר ד א י י נ ע ס) מארמאראש-סיגעט ווירד בעריכטעט: "גרעסע אויפזעהען עררענט אין דער נאנצען שטאדט דער זעלבסטמארך איינעס ריכ-טערס אס היעזיגען געריכטס-האפע, נאמענס פער-פעטער ל' פ מ ש' ע' דער זיך אס 7 טען פער-זעס אין דען אפטס-לאקאליטעטען ערשאס, אויף דען טישען זינער דרייא ריכטער-קאללעגען ליעס ער יע איינען צעטעל צוריק מיט דען ווארטען: "וועגען איינעס אמעריקאנישען דוועלס מיט אים פאן דעזער שטאטע-וועלט שידע, גערעיהט מיר!" — וויר האלטען עס פיר אנגעמעסען איינעס שוהילע אוינזערער לעזער דען אונטערשיעד צווישען איינעס געוואהנליכען דוועללע צו ערקלערען, אין איינעס געוואהנליכען דוועללע ווכען דער גענגער אוינזערער מיט דעס שווערטיקער מיט דעס געוואלדער צו פערוואונדען אדער זאגאר צו מאדטען, אים אמעריקאנישען דוועלל יעדאך ווערדען פאן דען גענגערן צווייא קו-געלן געצאנען, איינע וויסע אונד דאס איינליק ווער אינזער דען בייזען גענגערן דאס איינליק ווער דיא "שווארצע קונגעל" צו ציהען, מיט זיך בינגען איינעס בעשטימטען צייט-רוימעס זעלבסט דען טאך געבען, וועגן ער ניכט אלס "הערלאך" געלטען ווילל. — דער ריכטער ליפטשיע וואללטע נון זיינען קאללעגען איינזערדע, דאס ער, אלס האדער כאראקטער, אין פאלגע איינעס אמעריקאנישען דוועלל האנד אן זיך געלענט האבע, דער מאנן האט יעדאך אויך אים טאדע איינען שווינדעל געטרעבען, טראט-זאבע איזט אבער, דאס ליפטשיע וועגען פערשיע-דעגע פעהלער אויפגעארדערט ווארדע, פאן דער ריכטער-שטעלע צוריקצוטערטען אונד אים ווינע פענזאונדונג איינצוקאממען, דיעזען שטורץ קאנטע ער יעדאך ניכט איבערלעבען, אונד הערין אליין ליעגט דער גרונד זיינעס זעלבסט-מארדעס!

א י י נ ד א נ ו י ד א מ פ ע ר פ ע ר * (איינען אן) מאן שרייבט דעס "געמועט" אים סעמילן אונטער 6 טען דיעזעס: אין שפאס-אוי-גליק, וויא זייט דעס פינציג-יעהרגען בעשטאנדע דער ערסטען קאזער-קאנגליך פרווילעוירטען דאגו-ראמפס-שפאס-הארט-געוועלשאפט נאך קיין אהנליכעס פארנעמטען עראיינגעט זיך פאר-געשטערט געגען 6 אודר אבענדס אבערהאלט סעמ-לין, אויף דער שטרעקע ביא בא נ ו צ ע אס לינקען (אונגארישען) דאגו-אפער איזט דער דאמ-פער "יאועף", וועלכעס זעבען שלעפ-שפאס אנגעגענט ווארען, דורך מאשינע-ברוך אין איינעס צייטרויס פאן 12 מינוטען פערזונקען, דאס געזאמטע שיפס-פערזאנאל קאנטעט מיט דען רעסטונגס-באקטען דער שלעפ-שיפס גערעטעט ווערדען, זאמיט איזט גליקליכער וויינע קיין מענישע-לעבען צו בעקלאגען, דער דאמפער "יאועף" זעלבסט האט-טע איינען ערעה פאן 100,000 גולדען, דער פער-ארוואכטע שאדען לאסט זיך ביז יעצט נאך ניכט גענוי פעסטשטעלען, איזט אבער נאך פערזיכערונג דער שיפס-באמטען זע ה ר ג ר א ס, צור העבונג דעס דאמפערס אויס דעם וואסער ווער-דען גראסע פארבייטונגען געטראפען, אונד מיט-דאס נעכטער טאנען און דאס אונגליקס-שעללע העכע-מאשינען, "טראגביימע" אונד איינע אונ-צאהל שלעפ-שיפס בעפארדערט ווערדען, דער פערקעהר פיר אנדערע שיפעס בלייבט איינזעסען אונגעהינדערט.

נ א כ ט ר א נ

איבער דיא בלוטיגען פארפאללע אין מינד-סענט ווירד נאכטרענליך נאך געמעלדעט: דער אונטערזוכונגס-ריכטער אונד דער שטאטס-אוי-וואלט האבען דיא אינטערזוכונג אן ארט אונד שטעללע בעגאנגען, עס האט זיך מיט פערשט-הויט הערערשעטעלעט, דאס דער בראננטיינ-שענקער יאקאב הא א ז דיא דאמ-ארבייטער איבערמעסיג מיט בראננטיינ טראקטירטע, — דעס דאמ-ארבייטער פיל נ א ד י דער דאס פלערד איינעס שאנדארטע בייס צומע גערופען, ווארדע דיא האנד מיט דעם ובעלע אבענשטימען, דער ארבייטער שטעפאן ק א ו ו י צ ק י, דער איי-נעס שאנדארטען דיא וואפע ענטריסען וואללטע, ווארדע פאן איינעס אנדערען שאנדארטען ערשאס-טען, אינסעזאמט נאב עס 6 טאדעט אונד 4 פער-וואנדעטע, דיא אויפגענונג דעס פאלקעס ריכטעט זיך צומיכט געגען יאקאב אונד וואלף הא א ה וועלכע וויא עס שיינט, דיא הויפט-ארוואכע דעס בלוטיגען פארפאללע ווארען, דיא געברודער האזו ווארדען פעהראלעטע, (דיא ווען ליטע העסטען זיך אונד דען ווען אביעהויפט דיעזע אונאנגעה-ליכקייט וואהל ערשאפען קאנגען!) — וויא דעס "געמועט" בעריכטעט ווירד, נאב עס אין מינדעסט 7 טאדעט אונד 45 פערוואנדעטע, אויס דען פער-שידענען וואהל-בעצירקען אין אונגארן אונד זע-בענברידען ווארדע בערויטס ביא דען בעטרעפ-פענען בעהארדען אום ענטזענדונג פאן מיליטער אנגעזוכט, אויס דעס דערהאנדען בלוט-פערניטען רעכטיטיג פארצויבען, וויא האך דיעזער מיל-טערישע אויפמארש דעס לאנדע צו שעהען קאממען ווירד? — אויפרישליך זא פיעל, אלס אין קליינע פעלד-צוג, אונד זא האכטען וויר לידער נור אללע רעכט אנדעס וויר בעהויפטעטען, דאס נאנן איי-נארן היטע אין פאלגע דער אונזינגען וואהל-בעזינגען איינעס פארמליכען שלאכט-פעלדע גלייכט!

אין סעטשעני (געאגראדער קאמיטאט) איזט הערין אויגוסט פולסקי געגענאבער דער שטוהל-ריכטער ניקאליס הא נ צ ע ל י, אלס געגען קאנדידאט אויפגעטרעטען אונד צוואר מיט אנט-סעמיטישעס פראגראמס, דער וואהל-קאמפף ווירד דארט אין העפטגער וויי-אין קארלסבורג (וועבענברידען) היעלט אס 8 טען דיעזעס בעלא ל ו ק א ט ש איינע פרא-גראמס-רעדע, אין וועלכער ער אינטער אנדערס פאלגענדעס זאגט: דען אנט-סעמיטיסמוס פער-אורטיילע און אויפ'ס ענטשידענסטע: און פער-טרויע אויבגעט דעס ריכטיגען געהאלע דער בע-פאלקערונג, דעס ניכטערנען פערשאנדע דער וועהלע, דאס זיא וואהל איינזעהען ווערדען דאס דער אנט-סעמיטיסמוס אייגענטליך נור אין "פאלשער דעק-מאנטעל" איזט, יענע בנדע, וועלכע דיעזען "דעקמאנטעל" בעניטצט, קעמפפט ניכט בלאס גע-גען א י י נ ע רעליגיאן אונד אויך ניכט געגען א י י נ ע קלאסען, ניי, עס איזט דאס אין קאמפף דעריינגען, דיא ניכטס צו פערלירען האבען, געגען אללע וואהל-אבענדערען קלאסען אונד געגען אללע וועלכע עמואס בעניטצען, קריגן עס דעם ריכטען אייגענטליך פערברעכערישע, קאממוניסטען, דיא זיך אין דען "דעקמאנטעל" דעס אנט-סעמיטיסמוס געהילט, אויס פערעמעס גוט אויף געוואלטהאמע וויינע אן זיך רייסען". אויס דעס א ר א נ א י א ש מ ע ד י ע ש ע ר בעצירק ווירד פאן 10 טען דיעזעס טעלעגראפירט: פראנץ ב א ר י א, אלס קאנדידאט דער ליבערא-לען פארטייא, טראף היטע אין בענלייטונג דעס אבערשטפאנס אין שאר-קאן-אילאן, וויא ער זיינע מיט לעבאפטעס בייפאללע אויפגענאממענע פראגראמס-רעדע היעלט, פאן הייער בענאט זיך ב א ר י א נאך אוואס-איוואראש אונד בוקסאר, זיינע וואהל אויזט געווערעט, (וויא האבען אין פארי-גער נוממער נאך איינעס קאררעשפאנדענטען מיט-געטהוילט, דאס ב א ר י א דארטיגע קאנדי-דאטור אס ב נ ע ל ע ה נ מ, אין פאלגע דעסען דער יידישע גרונדעוויסער הערר ג ר א ס אייס איוואראש צום קאנדידאטען אויסערופען ווארדע, וויא עס נון שיינט, וואר איינער קאררעשפאנדענט פאלש בעריכטעטע אדער האבען דיא דינע פלאטצ-ליך איינע אנדערע וויינע גענאמען.)

נ ע ש ע פ מ ס ב ע ר י כ ט

פ ר ע ס ב ו ר ד נ ע ר ש ל א כ ט . 6 י ע ה . מ א ר ק ט . ד ע ר אויפטרייב צום פרעסבורגער שלאכט-פיער-מארקטע אס 9 . ד מ בעטרוג 3323 שטיק. דאפאן ווארען 1640 אונגארישע, 218 דייטשע, 1435 נאליזישע, דיא פרייע ווארען: אונגארישע פרימט-ווארע 55—60 גולדען, דייטשע פרימט-ווארע 57—64 גולד, פאלגישע ווארע 57 ביז 60 גולד. אללעס פער 100 קלאך.

ו ו י ע נ ע ר ש ל א כ ט . 6 י ע ה מ א ר ק ט . ד ע ר אויפטרייב אויף דעם וועינער שלאכט-פיער-מארקטע אס 9 טען ד. מ. בעטרוג 1900 שטיק. דאפאן ווארען: 616 אונגארישע, 91 פאלגישע אונד 119 דייטשע דיא פרייע שטעללען זיך פער 100 קלאגראמס: אונגארישע מאסט, אכטען האפטרימא 50—68 גולד, פאלגישע 57—59 גולד, אונד דייטשע 56—65 גולד.

ד א דיא קורוע זייט מאנטאן קיינע וויזונטליכע פיער-ענדעווינגען עלטישען, ליעסען וויר היטע דיא קורט-מאבעללע ווען, אויס דען געשעטצען באגאנגענען מעהר לעגעטשאפט בעיעסען צו קאנען.

וועגען רויט-מאנעל מוסטען, דיא ווען אין עסטערייכ-אונגארן" דיעספאל ווענעבלייכען.

פיר דיא רעדאקצאן פראטאזשארליך: מ'עהרענשהייל.

מצבת
ארינאלד קאהן
גראבשטיין-לאגער

בידאפעסט, ווייטגענערשטראסע 14
געגענאבידע דער ראדאלישטראסע
אונד לאנדשטראסע אים ארצישען הויזע.
עמפיעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא
טרויערע פלויכט דעס גראבשטיין-זעט-
צענס צו ערפיללען האבען. זעהר שאנע
גראבשטיינע אים מארמאר אינד גראניט
אין גראסער אויסוואהל. קאררעקטע גרא-
ווירונגען, זעהר שאנע שויפטען מיט עב-
טער פ ע ר ג א ג ל ו ג נ ו ווערדען געב-
טענס אויסגעפיהרט.
(אם שכת אונד זייט איזט געשפריט.)

שטעללענ-געזוך.
פיר איינען וועגען מאנן, דער דיא האנדעלס-
שילע מיט נומעס ערפאלג אבאקאלוויטע, ווירד אין
פלאטין אין איינעם שטרענג רעליגיאזען הויזע גע-
זוכט. רעפערענצען ערשטילט דער עהרווירדענע
ראכטיגער צו שטוהלווייזענבורג. — געהערע
אדרעסע:
Singer Ede, könyvkereskedő, Szekesfehervar.

דיא שאוסטין
נאָלד שטיקערייען
אויף פרוכט אונד מאנטערל.
ת. גרינוואלד
בודאפעסט
לאנדשטראסע (הוסאר'שעס הויז).
עמפיעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללע פאר-
קאממענען
נאָלד-קונסט שטיקערייען
אוןוואהל פיר טעמפל נאך אלטען, אלס נאך
נייען רויסן, אונד בירט דעססין זייט 38 יאהרען
ערוואכענער וואהלפיערדיגטער רוף, וויא אויך
פיר דען טעמפל אויך פעכט, ווען, מיטשאקלין
אונד פיר נאך מאהרען נומעס געמיינדע צור
אללגעמיינען צו פיערענדיגט אויסגעפיהרטען אר-
בייטען — וואויבער ציינגיסטע פארלייגען — פיר
סאלידע אונד בעכטע פעקטאריאונג.
ציינגען אין נאכטער אויסוואהל ליעגען צור
אייניכט אויף.

האם דאס געריכט דיא פערלאנגענהייט דיעוער אנט-
קלאגע פעסטגעשטעלט, אלליין זיא לעבט נאך
ליידער אימער וויא איין אנהיימליך געשפענט
פעריקומען מעגע, דיא זיך פאן דען אנט-סעמיט-
שען העטצערייען פערליטען לאסט. גאטטלאב,
דאס זיענענדיגען פאן דיעוער שמאך פרייא גע-
בליעטע איזט!

אין טיפאָלאָג (אבאָגאַטשער קאָמיטאַט) איזט
אם 9טען דיעועס געזאָגן די מיט זינעס
הערצענט-פריידע יאָזעפּ באַרי ערשטענען, נאכדעם
אַנאָר דען וועהלערן זינען ריעבלינג באַרי
אויפּס נאכדירקליכע צום קאנדידאטען עמפּפּאָה-
לען, נאחם באַרי דאס וואָרט אים פאך אלעס
דיא רעניערונג אונד איהרע געזעמטע פאָליטיק צו
בעשטימפּען, נון גינג ער אויף דיא "זיענע-פראגע"
איבער, אונד זאגטע אונטער אנדערע: "אלל יענע
דיא מיך פיר איינע אייגענפלייטען זיענע-פרייד
האלטען, בעפרינען זיך אין איינעם גראָסען איהר-
טהומע. אלס באַרי פאן דען זינען מינער טהע-
טיקייט אונד אונטערזוכונגס-ריכטער אין דער טיפאָ-
עסלארעך אנגעלעגנהייט הארט אנגענייטען אינ-
פערדאָכטיג וואָרדען, טראָצדעם ביין אַך ניכט
פיר רעליגיאָנס-רייבונגען אונד ווינשע בלאָם, דאס
דיא זיענע-פראגע אויף "געזעצליכע" וועגע גע-
לאזט ווערען: (שאָן דער נוטע באַרי ווינשט
עבען, דאס דאס געזעטן דען זיענען דיא שויער
ערוונגענען מענטשען-רעכטע ווערער ענטציעהע!)
אך ווילל נעמליך ניכט, דיא דיא זיענען נור דיא
ערפּכטע געניעסען, איהרע פּליכטען יעדאך ניכט
ערפּליכטען זאָללען? (נאחהלען עטוואַ דיא זיענע ניכט
זאָ פּינקטליך איהרע שויערן וויא דער ניאָטע פאט.
ריאָט יאָזעפּ באַרי?)

מערקווידיג איזט, דאס געזאָגט אַנאָר וועה-
רענד דער רעדע באַרי וויא וואהנונגען הערומ-
שפראנג, דיא איהרע און אויסזאגנערעווענגען
זינעס פריידעס, דיא זיענען בעטרעפּענע, צו אַ-
לדי שיענען, קיים דאס באַרי שלאָם, דיא
נאחם אַנאָר ניערדינגען דאס וואָרט, אום זינע
אנט-סעמיטשען בליטצע גענען דיא זיענען צו שליי-
דערן, דיא בער אלס, אונפערבעטליכע פאנא-
טיקער, דיא געציענען; ער שלאָס זינע שאנד-רעדע
מיט דען וואָרטען: "דיא תלמוד-מאָראל שאַפט
דען זיענען האם אונד פערדאכטונג גענען דיא כריס-
טען אין אינא אופיעט זיא און צור פערניכטונג דער
כריסטענע געזעלשאפט. דיא זיענען מיססען אין דען
צושטאנד צוריקגעברענגט אין דעם זיא זיך
פאָר דער עמאנציפאציען בעפאנרען: מאן ווערען
ניכט געשטאמטען, דאס אונגארן אויך וויטער דער
מאכט דער זיענען פרייגעגעבען ווערען! . . ."

ווי דאס האָפּענען, דאס זאָ גראָס אויך דעסמאל
דיא צאהל דער אנט-סעמיטשען קאנדידאטען איזט,
עס זאָך נור וועניגע דירפטע זיך אין דאס
פארלאמענט איינצושטעלען. דיא רעניערונג האט
אלעס מאָגליכע אויפגעבאָטען, אום יעדעס אנט-
סעמיטען גענענאכער איינען גענענ-קאנדידאטען
אויפצושטעלען. איבערדעם ווארדען דען ליבערא-
לען וועהלערן ווערדערהאַלט אייגענפלייטען אויך דאס
איינעס אנט-סעמיטען קיינע שטיממע צו בעבען וועגן
דיוער זעלבסט מיט איינעם רעניערונגס-פריידלי-
כען פראָדאמס אויפטרעטען זאָללען!

דיא וואהלען אין בורא-פעסט.
היינט ווערדען אין אללע 9 וואהל-בעצירקען
דער הויפטשטאדט דיא דעפוטירטען-וואהלען פאל-
צאָנען. דער וואהל-אקט בעקאנן אין אללע 9 בע-
צירקען שלאס 9 אונד פאָרמיטאגס, דיא טהייל-
נאחמע זינענען דער שטימפגעזונען בירגער איזט
איינע אייגענפלייטען גראָסען. אין דעם אייגענפלייטען
דיא פרעסע געהט, 12 אונד, זנד וויר בערטיס אין
דער לאגע פאליגנעדעם ערנעכעס צו מעלרען:

אין דען דרייא בעצירקען יעניזעס דער דאָנא
(אום אָפּען אונד אלט-אָפּען בעשעעהער) ווארדע
אום 1. בעצירק יעניזעס-מיניסטער פילעלע אום
2. בעצירקע דער ליבעראלע קאנדידאט דיא אַנאָר
דאָר א ניי אונד אום 3. בעצירקע דער ליבעראלע
קאנדידאט דיא אלקסאנדער אַרסאגה מיט
אקקלאמאציען געוועהלט. אין דען דרייא בעצירקען
אם דעכטען דאָנא-פאָרע וואר אַלוא דער זיענען
רעניערונג אין אום זאָ פאליטשענדיגערע, אלס אין
גענענ-קאנדידאט נאר ניכט אויפגעשטעלט ווארדען
אום 4. בעצירקע (איינערע שטאדט) האט פארלייפּ
גראָס איינען יעניזעס (אויסגעהאלב דער פארטייען
שטעהער) 215 שטיממען זיין גענענ-קאנדידאט יע-
דאך, הער פיל קייראלין (פאן דער געמע-
סיטען לינקען) 171 שטיממען, אונד דער אייסערסט-
לינקע אַלאָס דעגרע 16 שטיממען — אום 5. בעצירקע
(לעפאָל-שטאדט) ווארדען דער ליבעראלע קאנ-
דידאט מאָריץ וואהרמאָן, דיא אין גענענ-
קאנדידאט ניכט אויפגעשטעלט ווארדען, מיט אַק-
קלאמאציען געוועהלט. אום 6. בעצירק (טהע-
רעזענ-שטאדט) האט פארלייפּ דער ליבעראלע
קאנדידאט פעטער בושבאָך 217 שטיממען,
זיין גענענ-קאנדידאט אבער, דער בענפאליס צור
ליבעראלען פארטייא געהארגע נאָפּע פילע 5 ע-
טע עטע 167 שטיממען. — אום 7. בעצירקע
(עלזאבאטש-שטאדט) האט פארלייפּ קאַרל
אַטוואַש 210 שטיממען, זיין גענענ-קאנדידאט,
שטאטס-סעקרעטער דיא אלקסאנדער מאַט-

לעקאָוויטש אבער 201 שטיממען, אום 8.
בעצירקע (אָנעפּשטאדט) דער צור געמעסיטען
אַפּפּאָזיציען געהארגע פראָפּעסאָר דרי דעווער
סילאדי 202 שטיממען; זיין גענענ-קאנדידאט
דער אייסערסט-לינקע דאניעל אַיאני 46
שטיממען, אונד דער אנט-סעמיט אונד משאנגו-
באנקער זיאָמס ווערדען וואהלען 30 שטימ-
מען. אום 9. בעצירקע (פראנצ-שטאדט אונד
שטיינבורך) האנדעלס-מיניסטער באַראן גאבריעל
קעמעני 216 שטיממען, זיין גענענ-קאנדידאט
דער אייסערסט-לינקע אַנטאן טאַמא אַאבער
201 שטיממען. — אימערדיג האט דיא רעניערונג
אין דען מיטטען בעצירקען דער הויפטשטאדט דען
זיענע דאָפּאן געטראגען וואס ביא דען בעפאָרשטע-
הענרען וואהלען אין דער פראָווינץ פאן געסטיגעס
איינפלוס זיין דירפטע, אבער דאס רעזולטאט דער
היינטיגען וואהלען אין דער פראָווינץ איזט ביז צור
שטונדע נאך קיין טעלעגראמס אייגענפאָרעפּען.

פּערשערענע נייאטיקייטען.

* (ראָנע-ערהאָונג איינעם
יודען.) אום דעם 11. דייטשלאנד) ווירד בע-
ריכטעט: "דער היוענע האָפּ-באנקיער, הער
קאָך, האט דען ראנג איינעם "הויפטליכען געהי-
ראטס" ערהאלטען מיט דעם טיטעל "עקסצעל-
לענץ". דערזעלבע פיהרט אַלוא דענוועלבען טיטעל
וויא איין מיניסטער. זאָ ביא אונד אין אונגאַרן-פער-
ליערט זאָגאַר איין מיניסטער באַרי זינעס ריקטריטע
דען עקסצעללענע טיטעל, אונד קאן דענוועלבען
נור אין דעם פאליע צייבערהאלטען, וועגן ער פאס
קאַנגי צום "געהימראט" ערנאנט ווירד! וואס
דיא אנט-סעמיטען דייטשלאנדס צו דיעוער אינ-
געוואָהליכען ראנג-ערהאונג איינעם זיענען וואָהל
זאָנען ווערען! ?

* (טיפּאָלאָג און - יודען)
דיא רעניערונגס-פריידליכען אנט-סעמיטשען וועה-
לער צו דארא (באראנאער קאמיטאט) לעסען
אין עסטע (סלאוואַקיע) אין "קאָרטעשלינד" דרי-
קען, אין וועלכע דאס פאָלק ערמאנט ווירד, קיי-
נעט רעניערונגס פריידליכען קאנדידאטען דיא
שטיממע צו געבען, דיא מיניסטער-פריידעס טיפא
— צום ווענעדישען איבערטרעטען איזט! דאס
זיענען ווארדען פאן דער פאליציע וואָלדיך מיט בע-
שלאס בעלענט, אלעפאליס ערוועהט מאן היע-
רויס, מיט וועלך פערזענליכען שטעלן דיא רוב-
לאָזען אנט-סעמיטען ניכט נור דיא זיענען זאָנערן
אויך דיא רעניערונג צו בעקעמפּען זוכען!

* (דער הויפטשטעטען זוכען)
יידישע אדוואָקאַט) דרי געזא שילהאָפּ

פאליעטאָן.

מינע גראָס-עלטער אונד דיא מאסקע.
פאן דער מיט הארטמאן.

(2טע פאָרשעצונג.)

נון וויססען ויא אלעס, אלעס, טהיערע עלטערן.
אבער יעצט ווערדען דיא וואָהל מיט מינעם שטרעבען
צופרייען זיין אונד מיר איהרען עלטערליכען זענען
ערטהיילען, דאמיט אַך דיא וויסען באַהן אויך וואסירך
דורכליפּען קאָנן! יעצטע ווערדען אַך אויך אַך מינען
ענטשלוס וויללען קאָנן! איינע לאנגע רייע פאן יאהרען
לעדיג צו בלייבען. ווער זינען ווילל, מוס פרייא
זיין, פרייא אונד אונטענעמט ויא דער דינגענע פאָנע!
האט מאן זיך יעדאך איין ווייב אָדער נאר איינע פאטיליע
אויפגעברודעט, דיא שנידען איינעם דיא שווערע לאסט דען
האלט זיא אונד דיא "אנט" בלייבען שטעקען, אלס ווערען
וויא איינעפראָדען! . . .

סשה אונטערבראך נון זינען מיטטהיילונג מיט
דער ער זינען עלטערן איינע פריידע איבערזאונג צו בע-
זיענען נליכטע און דעם פּינסטערן געזוכטס-אויסדורקע זיי-
נער עלטערן שטרעקע ער אלספאלד, דאס זינען מיטטהיילונג וואס
עבען דאס ענטענענענענענענענע דעם פּינסטערן וואס
ער איינענפלייטען בעאבזוכטע. — פאן זינער אבנינונג גע-
נען דאס "לענען" אבערעוועקן וואָ יא משה אום גינגע
גענאָסען אין הערליך נושע, פּאָלזאכעס קנד, דעססען
נאחגעליכקייט און זינען ערווערדענען עלטערן אונד טיע-
אוינען גענאנט ווערדען שטארק אונד האלב
פערזוורט שאנד ער נון דאָס, זיין זינעט ערווערן דאריבער

אבאטארענד, וואס דענן איינענפלייטען זינען עלטערן גענען
דיוען נליכליכען פלאן, פיר דען ער פּעריקאָנע זינעס אינ-
געטוהיליכען טאלענטעס וואס געשאפּען שיען, איינצו-
ווערען העכטען.

אלליין נאך וועניגען מיטטען שפראנג ר' חיים פאן
זינעס זעצע זאָ פלאַסליך אונד העפּטיג אויף, אלס ווירדע
איהן איינע נופטיגע שלאנגע געכיסען האבען; ער ראנג
דיא הענדע פּעריצוויילונגעפּאָל אונד ריעק, אינעם זיין
געזיכט באלד פאן איינער טיעפען בלאסע, באלד
ווערדען פאן איינער וועלדען ראָס הע בעדעקט וואה,
דעם זינען מאנגע צו:

"אין קיינסטלע וויללעס דא ווערדען, משה!
אין קיינסטלע וויללעס דא וואס דא אַלוא ר' חיים קאַפּ-
פעלמאנטס איינציער זאָן אין קיינסטלע וויללעס אונד
דאס מוסטע אַך ערלעבען אונד נאך דאצו אין טהעאטער-
קונסטלער! וויסס ווען זענען ניכט, דאס אונטערע וויזען,
אונטערע "כסי תלמוד", וויסס דען בעזוך איינעם טהע-
טערס פּעריבעסען! אונד דא וואָ זאָן דעם קאלינער ראב-
בערעס — דא וויללעס זאָגאַר זעלבסט זאָ אין שטיק
טהעאטער ווערדען! אין אונד זינען מוסטער, וויר האבען
גאטלאַב נאך נייע אַך טהעאטערן געוועהן. . . אונד דא
וויללעס זעלבסט טהעאטערן שטיעלען, וויללעס קאמאראנט,
וויללעס זאָגאַר קונסטלער ווערדען! . . . משה! משה ריעק
ר' חיים, אינעם ער נאך איינעם אויף דעם טישע גע-
לענענען מעכטער גיפּאָף) וויללעס דא דענן האבען, דאס
אויך מיר נאך דיר זאָנליך איינע "קריעה" שנידען וויללעס
דיא דאס אַך איבער דיר מיר "שבעה יעצטע" . . .
יעצטע שפּייען אַכער שטעלל . . . שטעלל! . . ."

דיא ראבבערען וואר ביז יעצט שטילשוויינער דא
געוועסען, פאליציע דאמיט בעשעפּטיגט, דיא וויכליך הע-
ראבשפראַכענען טהערענען זאָן איהרעס זאכטוע זיך פאָס
געזיכט צו ווישען, דאך ביא היוענע העפּטענען אומ-
טרעטען איהרעס מאנגע, דער ביא זינעס איבערזאונג. וואס
טען באראקער זאָנט זעלען איין לויסעס וואָרט שפראך,
וואר זיא פאָס טיעפען שטערצע זאָ זעהר איבערוואלטיגט,
דאס ויא זיך דיא לעהנע דעם שטוהלעס פעסט אַקלאַט-
מען מוסטע, אום ניכט אין איינע אָהנאכט צו פאללען. —
דער זינען משה מרקעס דיעס אונד וואָללעט אום אין גלאז
קאלטען וואסעס אַלען, דאך פּוּלשע ער יעצט עיסס,
דאס ער, וויא אונגענאגלעט, אויף זינער שטעלע בלייבען
מיססען. דיא לעטצען פּעריצוויילונגעפּאָלען וואָרטע זינעס
פאטערס וויקסען אויף איהן לעהטע זענען. געהען אונד
האַרען וואָרען דעם עמפּענליכען זינען מאנגע פּעראנאנען;
נור צווייא אונד דורכפאָסען זינען ווערדליכע זעלען;
"קריע שנידען" אונד "שבעה יעצטע" דיעו רופען זעלען
זיין געטיטה העפּטיג ערצישטערן, אַנאָליך ער פּאָרלייסיג
ניכט פּערישטאנד, וואס זיין נוסטר פאטער היעמיס איינעם-
ליך נלייבע.

אינזווישען האטטע זיך דיא פראַסע פרייא ווערדען
ערהאַלט; זיא ליעס דען לייכענ-בלאסען זינגלינג נאחע אן
זיך העראנטרעטען אונד זאָסע אין יענעם ערשטליכ-וועה-
מיטהענעס סאָנע, דעססען עבען נור איינע מוסטער פּעהני
אויז, אינעם זיא איהם לייכענפּאָל דיא הארע זאָן דער-
שטירנע ווען גלעטעטע, פּאָלזערעס:

"האַרע דאך, משה לעבען! דא וויסס קיין קאַפּ-
דיאנט, קיין שושפּיעלעך אונד איבערהויפּט קיין קונסטלער